

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitruvius Itervm Et Frontinus

Vitruvius

Florentiae, 1513

De rusticoru[m] aedificioru[m] r[at]ionibus, & multaru[m] partium eorum
descriptionibus, atq[ue] usibus. Cap. XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12979

tas explanationes, Earum autem rerum nō solū erunt uae plata,
in urbe aedificiorum rationes, sed etiam ruri, prater nones hyp
q̄ q̄ in urbe atria proxima ianuis solent esse, ruri podromi
uero pseudourbanis statim peristylia, deinde tunc fieri pos
atria habentia circum porticus pauimentatas spe sunt.
ctantes ad palestras & ambulationes, Quoad potui
urbanas rationes aedificiorum summatim perscripsi
ut proposui.

De rusticorum aedificiorum rationibus, & multa
rum partium eorum descriptionibus, atq; usibus.

Caput.

IX.

Nunc rusticarum expeditionum, ut sint ad
usum commoda, quibusq; rationibus collo
care oporteat eas dicam. Primum de salu
britatibus, uti in primo uolumine de mœnibus collo
candis scriptum est, regiones aspiciantur, & ita uil
la collocetur, Magnitudines earum ad modum agri,
copiasq; fructuum comparentur, Chortēs magnitudi
nesq; earum ad pecorum numerum, atq; quot iuga
boum opus fuerit ibi uersari, ita finiantur, In chorte
culina q̄ calidissimo loco designetur, Coniuncta autē
habeat bubilia, quorum praesepia ad focum & orien
tis coeli regionē spectent, ideo q̄ boues lumen & ignē
spectando, horridi non fiunt, Item agricolae regionū
imperiti, non putant oportere aliam regionē coeli bo
ues spectare, nisi ortum solis. Bubilium autem debet
esse latitudines, nec minores pedum denum, nec ma
iores quindennum, Longitudo uti singula iuga, ne mi
nus occupent pedes septenos, Balnearia item coniun
cta sint culinae, ita enim lauatiōis rusticae ministra

tio non erit longe, Torcular item proximum sit culi-
 nae, ita enim ad olearios fructus commoda erit mini-
 stratio, habeatq; coniunctam uinariam cellam haben-
 tem ad septentrionem lumina fenestrarum, Cū enim
 alia parte habuerit qua sol calefacere possit, uinum
 quod erit in ea cella confusum ab calore, efficietur im-
 beallum, Olearia autem ita est collocanda, ut habeat
 à meridie calidisq; regionibus lumen, Non enim de-
 bet oleū congelari, sed tepore caloris extenuari. Ma-
 gnitudines autem earum ad fructuum rationem, &
 numerum & doliorum sunt faciendæ, quæ cum sint
 cullearia, per medium occupare debent pedes quater-
 nos, Ipsum autem torcular, si nō cocleis torquetur, sed
 uestibus & prælo premitur, ne minus longum pedes
 quadraginta cōstituitur, Ita enim erit uectiario spa-
 tium expeditum, Latitudo eius ne minus pedū senū-
 denum, nam sic erit ad plenum opus facientibus libe-
 ra uersatio & expedita, Sin autem duobus prælis lo-
 co opus fuerit, quatuor & uiginti pedes latitudini dē-
 tur, Ouilia & caprilia ita magna sunt faciendæ, ut
 singula pecora area ne minus pedes quaternos & se-
 mipedem, ne plus senos possint habere, Granaria
 sublimata & ad septentrionem, aut aquilonem spe-
 ctantia disponantur, Ita enim frumenta, nō poterūt
 cito concallescere, sed afflatu refrigerata diu seruan-
 tur, Namq; cæteræ regiones procreant curculionem
 & reliquas bestiolas, quæ frumentis solēt nocere, Eg-
 lia q̄ maxime in uilla ubi loca calidissima fuerint cō-
 stituantur, dum ne ad focum spectēt, Cum enim iumē-
 ta proxime ignem stabulantur, horrida fiunt, Item

non sunt inutilia præsepia, quæ collocantur extra cu-
linam in aperto contra orientem, Cum enim in hyeme
anni sereno cælo in ea traducuntur, matutino boues
ad solem pabulū capientes, sunt nitidiores. Horrea,
fenilia, ferraria, pistrina, extra uillam facienda ui-
dentur, ut ab ignis periculo sint uillæ tutiores, Siq̄
delicatus in uillis faciendum fuerit, ex symmetriis,
quæ in urbanis superscripta sunt cōstituta, ita struā-
tur, ut sine impeditione rusticæ utilitatis ædificetur,
Omnia ædificia ut luminosa sint oportet curari, sed
quæ sunt ad uillas faciliora uidentur esse, ideo q̄ pa-
ries nullius uicini pōt obstare, In urbe aut, aut cōmu-
nium parietū altitudines, aut angustia loci impediū-
do faciūt obscuritates. Itaq; de ea re sic erit experiū-
dum, Ex qua parte lumen oporteat sumere, linea ten-
datur ab altitudine parietis, qui uidetur obstare ad
eum locum, cui lumen oporteat immittere, & si ab ea
linea, in altitudinem cum prospiciatur, poterit spaciū
puri cæli amplum uideri, in eo loco lumen erit sine
impeditiōe, Sin autem officient trabes, seu liminia,
aut contignatiōes, de superioribus partibus aperia-
tur, & ita immittatur, Et ad summā ita est gubernan-
dum, ut è quibuscunq; partibus cœlū p̄spici poterit,
per eas fenestrarum loca relinquuntur, Sic enim luci-
da erunt ædificia, Cum aut in tricliniis cæterisq; cō-
clauibus maximus est usus luminum, tum etiam in
itineribus, cliuis, scalisq; q̄ in his sepius alii aliis
obuiam uenientes ferentes sarcinas solēt incurrere.
Quoad potui distributiones operum nostratum, uti
sunt ædificatoribus non obscura explicui, Nunc etiam

quemadmodum græcorum consuetudinibus ædificia distribuatur, uti nō sint ignota, summatim exponā.

De græcorum ædificiorum eorumq; partium dispositione, atq; differentibus nominibus, satis ab italicis moribus & usibus discrepantibus. Cap. X.

 Triis græci quia nō utuntur, neq; nostris moribus ædificant, sed ab ianua introeuntibus, itinera faciunt latitudinibus nō spaciosis, & ex una parte equilia, & ex altera hostiarii cellas statimq; ianue interiores finiuntur. Hic autē locus inter duas ianuas græce θυρωρῶν appellatur. Deinde est introitus in peristylon, id peristylū in tribus partibus habet porticus, in ea parte quæ spectat ad meridiem duas antas inter se spatio amplo distantes, in quibus trabes inuehuntur. & quantum inter antas distat ex eo tertia dempta spacium datur introrsus. Hic locus apud nōnullos πρὸς αἴς, apud alios πρὸς αἴς nominatur. In his locis introrsus constituuntur œci magni, in quibus matres familiarū cum lanificiis habent sessiones. In p̄stadis autē dextra ac sinistra cubicula sunt collocata, quorū unū thalamus, alterū amphithalamus dicitur. Circum autē in porticibus triclinia quotidiana, cubicula etiā & cellæ familiaricæ constituantur. Hæc pars ædificii, gmeconitis appellatur. Coniunguntur autem his domus ampliores habentes latiora peristylia, in quibus pares sunt quatuor porticus altitudinibus, aut una quæ ad meridiem spectat excelsioribus columnis constituitur, id autē pe-